

Gemeente van Christus,

Afgelopen vrijdag werd Daan, ons jongste kleinkind, drie jaar. Vanmiddag gaan we dat vieren. Hij krijgt van ons een mooi prentenboek: "Laat maar los, Koala" heet het. Over een kleine koala die erg op vastigheid is gesteld, met name op z'n vertrouwde plekje hoog in de zijn lievelingsboom. Op een dag gebeurt het ergste wat ie zich kan voorstellen: zijn boom valt om! Nu moet ie wel loslaten wat zo vertrouwd was. Gaandeweg ontdekt hij dat zelfs zo'n ingrijpende verandering niet het einde van de wereld betekent.

Ik vind het heel mooi dat er zo'n boek over loslaten bestaat, "voor kleintjes vanaf drie jaar".

Loslaten is iets dat we allemaal moeten leren. We maken in onze vroege kindertijd allemaal een fase door waarin verlatingsangst behoorlijk kan opspelen: mama loopt de kamer uit... en ineens is ze weg!!! Ze is er niet meer! En zo'n peutertje barst los in een onbedaarlijk huilbui!

"Stil maar, mama komt zo terug...", maar troosten helpt niet. De rust keert pas weer als mama de kamer binnenkomt.

Gaandeweg leert zo'n kleintje erop te vertrouwen dat mama of papa weer terugkomt. Niet voorgoed verdwenen is. Ook al zie je haar/hem niet. Loslaten dus...

Verlatingsangst is, samen met doodsangst, volgens Freud een van onze oerangsten. In allerlei vormen krijg je er tijdens je leven mee te maken. Zul je moeten leren om op een of andere wijze los te laten.

"Als jouw lievelingsboom omvalt", bij wijze van spreken.

Heel heftig soms, als je geliefde ongeneeslijk ziek is en het einde onvermijdelijk..... Hou me niet vast, vanaf hier heb ik alleen te gaan. Ook jij zult alleen verder moeten gaan.

Of loslaten als de liefde tussen jou en die ander, die eens zo vurig was, is gedoofd.....en niet meer aangewakkerd kan worden. Loslaten, als je door omstandigheden gedwongen je vertrouwde plek moet verlaten. Je huis, je werkplek. Een paar voorbeelden van zo'n omvallende boom...

In het Boeddhisme vormen de "Vier edele waarheden" de kern en het uitgangspunt voor de leer van de Boeddha. De eerste edele waarheid gaat over het lijden; de belangrijkste oorzaak van ons lijden komt voort uit het gegeven dat alles vergankelijk is. Hoe kun je met en in die realiteit je leven leven?

Panta rei, zei men in het oude Griekenland: alles stroomt, alles gaat voorbij. Hoe kun jij in die vergankelijke realiteit op een zinvolle manier leven?

Het is heel mooi dat er niet alleen voor kinderen vanaf drie jaar, maar ook voor volwassenen verhalen zijn - filosofisch, meer spiritueel/religieus - die je kunnen helpen om los te laten wat je als mens uiteindelijk niet vast kunt houden. Een verhaal over Hemelvaart, bijvoorbeeld.

Over leerlingen van Jezus die moeten leren los te laten, nu hún boom is omgevallen.

Na zijn dood verschijnt Jezus veertig dagen aan hen, vertelt Lucas. Een symbolisch getal, uiteraard.

In mijn beleving verwijst dat naar een ervaring die je zelf ook mee kunt maken als iemand die je zeer dierbaar was, is overleden: het voelt een hele tijd lang alsof zij of hij er nog is. Je hoort haar stem nog, in allerlei situaties, je weet wat ze gezegd zou hebben. Als je zijn kleding uit de kast pakt en ruikt, is hij er weer ... voor even, - vluchtig, maar toch.

Bij beslissingen die je neemt, laat je meewegen wat zij gedaan zou hebben.....

Je leeft je leven voor een deel in haar geest....

“Veertig dagen”, - voor de een duren ze een jaar, voor de ander drie, vijf, tien jaar of nog langer. En gaandeweg realiseer je je steeds meer dat je alleen je weg moet gaan, alhoewel die ander toch altijd ergens bij je zal blijven... jouw tochtgenoot zal blijven.

Is er ook iets dat blijft, na al dat loslaten? Ja, dus.

Ik neem je speelsheid mee, je lach, je warme liefde ook... maar houd me niet vast, zegt de dichter.

De leerlingen moeten leren om Jezus gaandeweg steeds meer los te laten. Wat nemen ze van hem mee? Dat is, denk ik, de vraag waar het om draait in het Hemelsvaartsverhaal. En in heel dit bijzondere boek Handelingen.

Lucas geeft ons als lezers een duidelijke aanwijzing: “...gedurende veertig dagen is hij in hun midden verschenen **en sprak hij met hen over het koninkrijk van God.**” (1:3b)

Dát moeten ze meenemen!

Hij sprak met hen over hoe dat koninkrijk in hem was aangebroken, in (!) deze wereld. Hoe dat gestalte kan krijgen, hier en nu! Ook in zijn leerlingen. Maar dat hebben zijn leerlingen ook na zijn dood blijkbaar nog steeds niet begrepen: “Heer, gaat u dan nu binnen afzienbare tijd het koningschap over Israël herstellen?”

Daarin klinkt nog volop die oude, nationalistische messiasverwachting door. Maar dié zullen ze echt moeten loslaten. Want zó, in het - met geweld - verdrijven van de Romeinse bezetter en vervolgens het - met geweld - onderwerpen van de volken rondom, “tot aan de einden der aarde dat “koningschap” vestigen, - dat was dus volstrekt niet hoe Jezus messias wilde zijn. Reden waarom hij die titel liever niet gebruikte. Om misverstanden te voorkomen.

Nee,-

Een messias die de voeten van zijn leerlingen wast.

Een koning als een dienaar.

Een mens die vol liefde en mededogen er wil zijn voor anderen.

In zó’n mens breekt het koninkrijk van God door.

“Koning is God alleen in het hart van een mens die liefheeft”, zegt Drewermann kernachtig in zijn commentaar op dit verhaal.

Om liefde gaat het dus, een universele vorm van liefde, die alle grenzen overschrijdt. Die kan opbloeien “tot aan de einden der wereld.” Dát moeten ze meenemen.

Dat mogen en moeten ze nooit loslaten!

Gods macht, Gods koninkrijk kan alleen maar gestalte krijgen, alleen maar realiteit worden in mensen die iets hebben ervaren van God als liefdevolle Vader/Moeder. En die op de draagkracht van die liefde in het leven durven staan. En waar dat gebeurt, precies dáár ontstaat een klein stukje “hemel op aarde”. Geen Hemelvaart, maar eerder een Aardevaart, in mensen die aarden naar hun Vader.

Mensen die goed durven zijn, trouw, betrouwbaar, meedogend.

Iets van licht verspreiden in deze duistere wereld.

Dat dringt op dit moment nog niet echt door bij zijn leerlingen. Maar straks wel, laat Lucas Jezus zeggen. Straks, als de Geest eindelijk vaardig wordt over hen.

Over Tien dagen.

Je merkt het waarschijnlijk wel: waar het in dit Hemelvaartverhaal om draait, speelt zich (in mijn beleving tenminste) helemaal af hier-en-nu! Is aards. Met een vleug hemel er doorheen geweven. Dat “de hemel” een ruimte zou zijn, ergens hoog boven ons verheven, is een voorstelling die ik lang geleden heb losgelaten.

Hemel en aarde zijn geen tegengestelde begrippen: de aarde hier beneden, de hemel “daar ergens boven”. Het zijn eerder twee wijzen om in deze werkelijkheid te staan en je weg daarin te vinden.

Je roeping...

Er is immers maar één werkelijkheid. Er ontstaat iets van hemel op aarde waar mensen leven uit Gods liefde. En die liefde proberen te belichamen, zoals Jezus dat heeft gedaan.

Ik schreef het op en herinnerde me een gesprek dat ik een keer met een van de gasten had, tijdens een bezoek aan de Adelbertabdij in Egmond. De vrouw met wie ik in gesprek was vertelde dat ze haar inspiratie uit meerdere religieuze tradities haalde. Dat ze daarin zocht naar wat die tradities met elkaar verbindt.: “Ik probeer in mijn geloofsleven steeds opnieuw om de hemel te laten aarden. En de aarde wat te laten hemelen.”

Ik vond dat ze dat prachtig formuleerde.

In Grou vierden we de laatste jaren dat ik daar predikant was de Hemelvaartsdienst in een kring.

Ik vertelde wat en daar gingen we dan over met elkaar in gesprek.

“Wat stel jij je eigen voor bij “de hemel” vroeg ik. Het bleef lang stil....

“Daar heb ik nog nooit over nagedacht, zei Sybren, 87 jaar oud en een trouw kerkganger.

Weer bleef het stil... een van de anderen?

Ik geloof dat de hemel daar is, waar God is, zei Otto. Ook halverwege de 80...

Waar is God? Waar mensen omzien naar elkaar, zei hij. Waar mensen elkaar liefhebben, zoals Jezus mensen liefhad, zei hij.

De dichter Jan Wit brengt het mooi onder woorden in lied 316:

Het woord dat u ten leven riep / is niet te hoog is niet te diep

Voor mensen die 't zo traag beamen...

Het is ook in de hemel niet / hoe vaak gij ook naar boven ziet /

en droomt van bovenaardse streken ...

het woord van liefde, vrede en recht / is in jouw eigen mond gelegd

/ in jouw eigen hart geschreven....

Amen.